

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2021

SJUKSKÖTERSKOR MOT TOBAK (SMT)

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Ordförande	Mona Wahlgren (Gotlands län)
Vice ordförande	Ann Post (Stockholms län)
Sekreterare	Lena Lundh (Stockholms län)
Kassör	Susann Holm (Skåne län)
Ledamöter	Yvonne Bergmark Bröske (Hallands län)
	Mona Ringbjer (Norrbottens län)
	Elisabeth Jacobsson (Skåne län)
	Sofia Shakibi (Stockholms län)

STYRELSEMÖTEN, DIGITALA

Sjuksköterskor mot Tobaks (SMT) styrelse har under år 2021 haft 9 styrelsemöten.

ÅRSMÖTE 24 MARS, DIGITALT

Ordförande för mötet var Margareta Pantzar från Psykologer mot tobak. Alla ledamöter kvarstår i styrelsen och Mona Wahlgren valdes enhälligt till ordförande ytterligare ett år.

MEDLEMMAR

Medlemsantalet i föreningen uppgick i december 2021 till 547 medlemmar. Utskick via brev eller mejl görs kontinuerligt under året till medlemmarna, innehållande information om föreningens aktiviteter, nyheter och inbjudningar till webinarier.

WEBBINARIUM

Två kostnadsfria webinarier har genomförts under året.

- *"Hur kan du mota beroende"* den 24 mars där 110 personer deltog. Non Smoking Generation, Kontraktmetoden och Psykologer mot Tobak deltog. En kunskapsöversikt om ungdomar och tobak och kampanjen "Lagar för alla barns framtid" presenterades.
- *"Ungdomar och tobak-ingång och utväg"* den 7 december med titeln. Cirka 50 personer lyssnade till professor Rosaria Galanti som talade om den senaste forskningen när det gäller unga och tobak. Folkhälsoutvecklare Ingrid Edvardsson om projektet "Fimpar du - fimpar jag". Psykolog Sebastian Nykvist om hur Sluta Röka Linjen bemöter unga och avslutningsvis berättade skolsköterskan Bitte Jacobsson om skolhälans roll i det tobakspreventiva arbetet. Eftermiddagen avslutades med en paneldebatt.

NÄTVERKSARBETE

YRKESFÖRENINGAR MOT TOBAK (YMT)

SmT har under året deltagit i styrelsemöten i Yrkesföreningar mot Tobak (YmT), se YmT:s verksamhetsberättelse. SmT representeras av ordförande och sekreterare. Den årliga gemensamma samlingen för alla yrkesföreningars styrelser genomfördes digitalt den 12 november. På programmet fanns information från Folkhälsomyndigheten samt diskussion/information om den gemensamma kommande kampanjen #lagarforallabarnsframtid där alla föreningar medverkar.

TANKESMEDJAN TOBAKSAKTA

SmT är medlem i Tankesmedjan Tobaksakta. Verksamheten inriktar sig på bevakning av tobakspolitiken nationellt, inom EU och internationellt. Grunden för Tobaksaktas och medlemsorganisationernas arbete för en tobaksfri framtid är den internationella tobakskonventionen, Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll. Samverkan sker genom planering av aktiviteter, spridning av material, opinionsbildning och strategisk planering för en utfasning av tobaksbruket i Sverige mot målet ”Tobacco Endgame Rökfritt Sverige 2025”. Vice ordförande i SmT är tillika kanslichef för Tankesmedjan Tobaksakta.

Föreningen har medverkat i kontaktskapande initiativ för att nå politiker och beslutsfattare. Det har omfattat personliga kontakter, debatt och spridning av information i olika kanaler.

NÄTVERK FÖR TOBAKSPREVENTION I LANDETS REGIONER (TPLR)

Är en sammanhållande länk för det tobakspreventiva arbetet i Sverige. Nätverket består av de personer som ansvarar eller har som uppdrag att samordna de tobaksförebyggande insatserna inom landets regioner. En styrelsemedlem i SmT sitter med i styrelsen för TPLR. Ett av styrelseuppdragen är att anordna den nationella LUFT konferensen var 3:e år som under 2021 genomfördes digitalt från Helsingborg. Nätverket utdelar då också ett folkhälsopris som gick till Niclas Malmberg för sitt arbete med att belysa tobaksindustrins miljöpåverkan.

KONFERENSER OCH MÖTEN

SVENSK SJUKSKÖTERSKEFÖRENINGENS ORDFÖRANDE RÅD 23 SEPTEMBER, DIGITALT

SmT representerades av vice ordförande. Svensk sjuksköterskeföreningens nya ordförande Oili Dahl presenterades. Frågor som diskuterades var grunder för arbetet med omvårdnad och ICNs etiska kod. Kompetensfrågor och yrkestitlar diskuterades samt alla föreningarnas pågående aktiviteter. Andra frågor som lyftes var satsningar på sociala medier, SSFs hemsida dit SmT kan länka olika aktiviteter som t.ex. Tobaksfria dagen 31 maj. Vidare informerades om Sjuksköterskedagarna 8–9 mars 2022, där föreningen deltar under invigningsceremonin och sprider information om tobaksfrågan i sektionernas utställningshall.

NÄTVERKSTRÄFF FÖR DIPLOMUTBILDARE 20 OKTOBER, DIGITALT

Medarrangörer och deltagare i nationellt digitalt möte för diplomerade tobaksavvänjare. På programmet fanns föreläsning av beroendeforskaren Sara Lindholm om nikotinet effekter på hjärnan och senaste nytt inom tobaksavvänjning och tobaksprevention.

SMEDJANS VÄNNER MÖTE DEN 23/2, 11/5, 21/9, OCH 30/11, DIGITALT.

Samtliga medlemsorganisationer, däribland SmT, bjuds in till samverkansmöte fyra gånger per år. Fokus på samverkan på nationella åtgärder för att minska tobaksbruket och insatser för att påverka politiken på området.

KAMPANJGRUPPEN FÖR LAGAR FÖR ALLA BARNES FRAMTID, DIGITALT

Aktiv medverkan i ca 15 möten har under året omfattat planering och genomförande av kampanjen #lagarforallabarnsframtid.

REDAKTIONSGRUPPEN FÖR NYHETSBRUV, DIGITALT

Alla fem föreningar i Yrkesföreningar mot Tobak planerar gemensamt innehåll i nyhetsbrevet tillsammans med kommunikatör. Under året har fem utskick gjorts till föreningarnas medlemmar.

NATIONELLA KONFERENSER

LUFT KONFERENS DEN 9 SEPTEMBER, DIGITALT

Konferensen webbsändes från Helsingborg. Temat var *Tobakens påverkan på hållbarhet i ett barn- och framtidsperspektiv*. SmT var medarrangör av programmet och deltagare.

ALMEDALSVECKAN 2021, SEMINARIUM DEN 6 JULI FRÅN GUMMIFABRIKEN

Från en studio i Värnamo sändes årets Almedalsseminarium arrangerat av Tobaksfakta och Yrkesföreningar mot Tobak ut. Med rubriken *–Våra barn behöver skyddande lagar mot nikotin. Hur kan dessa lagar bäst utformas?* Fokus var på tobakspolitik, ungdomar och nya produkter och tobakens miljöpåverkan.

AKTIVITETER

MATERIAL

Föreningen har sedan några år tagit fram ”fickminnen”, små kort i fickformat, som ska vara enkla att använda och påminna om de viktigaste delarna i det professionella samtal med personer som behöver stöd i och/eller förebygga tobaksbruk. De omfattar: motiverande samtal (generell och för skolan), tobaksavvänjning i praktiken, bedömningsformulär av hinder för rökstopp, läkemedel vid nikotinberoende.

Korten finns både med svensk och engelsk text. De har blivit populära och efterfrågas så uppdatering och nytryck görs kontinuerligt. Dessa sprids också i samband med utbildningar/konferenser där föreningen är engagerad.

HEMSIDAN

Hemsidan ansvarar och uppdateras regelbundet av en styrelsemedlem i föreningen. Här visas kalendarium, föreningens aktiviteter, material och länkar till mer information i tobaksfrågan. Tobaksavvänjningsstöd via internet för medlemmar har marknadsförts. En sida på engelska finns mot bakgrund av samverkan med europeiska samarbetspartners och internationella kontakter. Marknadsföring och anmälan till föreningens webinarier har ökat trafiken till hemsidan dit digitala verktyg också inköpts. Antalet besökare som direkt sökt sig till hemsidan var 1524 stycken under året. <https://sjukskoterskormottobak.com/>

Föreningen deltar i den nationella ledningsgruppen för målet om Tobacco Endgame inom frivilligorganisationerna. Arbetet under 2021 har omfattat seminarier kring WHO:s tobaksfria dag den 31 maj samt Tobaksfria veckan v47 med olika aspekter på tobaksfrågan. Föreningen har undertecknat flera debattartiklar och support till systerorganisationer.

REMISSVAR SOU2021:22

Yttrande lämnat på remiss om: Hårdare regler för nya nikotinprodukter.

UTVÄRDERING TOBAKSAVVÄNJNING PÅ INTERNAT

En utvärdering av projektet *"Sjuksköterskor hjälper sjuksköterskor att bli tobaksfria"* gjordes 2016 av föreningen. Då erbjudandet fortgått validerades metoden genom en fokusgrupp av senare deltagare med syfte att publicera resultatet i en internationell tidskrift. Under hösten färdigställdes skrivningen av en artikel om utvärderingen av tobaks-avvänjningsinternat. Den är inskickad till en vetenskaplig tidskrift för review och bedömning av publicering.

Samarbetspartners

FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN - FOHM

Sedan föreningen bildades 1992 har dåvarande Folkhälsoinstitutet och nuvarande Folkhälsomyndigheten varit föreningens viktigaste bidragsgivare. Genom organisationsbidrag och verksamhetsbidrag har kunskapen om tobak och tobaksavvänjning kunnat förmedlas till vår profession. Myndighetens rapporter och konferenser är också viktiga kunskapskällor för föreningens arbete.

VÅRDFÖRBUNDET - VF

Som riksförening i VF är samarbetet gott. Föreningen är remissinstans och sakkunnig för förbundet i frågor rörande tobak. Samarbetet med erbjudande av tobaksavvänjningsstöd för förbundets medlemmar stöds med projektmedel. Föreningen har täta kontakter med förbundets styrelse.

Vårdfokus, förbundets medlemstidning har uppmärksammat vårt arbete i flera artiklar och annonsering av våra webinarier har nått medlemmarna.

SVENSK SJUKSKÖTERSKEFÖRENING – SSF

Som sektion inom SSF har styrelsens ledamöter och ordförande kommunicerat tobaksfrågan med SSF vid möten och föreläsningar. Förfrågan om samverkan har lett till medverkan i filminspelning för att belysa sjuksköterskors hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete - Tobaksavvänjning. Filmerna kommer att publiceras på SSFs hemsida. Även manus till en information till primärvården om tobak och cancer har avlämnats.

Föreningens sekreterare är ledamot i SSFs valberedningen.

SKOLHÄLSOVÅRDEN

En skolsköterska i styrelsen är föreningens representant i skol- och ungdomsfrågor. Genom samverkan med Skolsköterskeföreningen kan information förmedlas till en viktig målgrupp.

RIKSFÖRENINGEN KONTRAKTSMETODEN

Förbundet arbetar för att ungdomar ska ges en möjlighet att göra smarta val som att välja bort alkohol, tobak och andra droger. Ordförande i föreningen är också styrelseledamot i SmT. Ett tätt samarbete är därför möjligt med gemensamma arrangemang och medverkan i webinarier. Under 2020 påbörjades en informationsfilm som är riktad till unga om tobakens påverkan på hälsa och miljö. Den satsningen pågår fortfarande och är ett samarbete mellan föreningarna.

PROJEKT

TOBAKSAVVÄNJNINGSBEHANDLING PÅ INTERNAT FÖR MEDLEMMAR I VÅRDFÖRBUNDET

Långt gången planering av Tobaksavvänjningsinternatet hösten 2020 fick tyvärr avbrytas på grund av Covid 19 pandemin. Som alternativ planerades i samarbete med Vårdförbundet ett nytt projekt *"Tobaksavvänjning på internet med uppföljning under 1 år"* med genomförande under 2021–2022. Målsättningen var att använda digital teknik som samtidigt grundar sig på de kunskaper och erfarenheter från tidigare tobaksavvänjning på internat som har genomförts sedan 2007. Arbetet under året har varit att hitta en modell som får deltagarna delaktiga och aktiva i sin egen beteendeförändring. Ett resultat av vår test; att få till enskilda samtal, har varit utan framgång, trots att vi fått stor hjälp med marknadsföring av Vårdförbundet. Vår reflektion är att pandemin tagit allt utrymme för att sjuksköterskorna ska orka med fler förändringar.

SAMVERKANSPROJEKT "LAGAR FÖR ALLA BARNNS FRAMTID"

Kampanjen "Lagar för alla barns framtid" lanserades i april 2021 vid ett webinarium. I projektet ska vi tillsammans arbeta för att skapa opinion för en mer effektiv tobakspolitik, och motivera politiker att ta beslut som skyddar befolkningen mot tobaksindustrin och förhindrar värvning av nya konsumenter. Publicering av filmer och inlägg/annonser i traditionella och sociala medier ska målgrupperna (politiker, föräldrar, unga vuxna) nås med budskapet.

DIPLOMERING AV TOBAKSAVVÄNJARE ENLIGT STANDARD FÖR YRKESFÖRENINGAR MOT TOBAK

En arbetsgrupp med representanter för sjuksköterskor (SmT), psykologer (PmT), tandvård (TmT) och läkare mot tobak (LmT) utvärderar och följer upp utbildningskrav för certifiering av nya utbildare i tobaksavvänjning. En inventering av antalet diplomerade i landet, studiedag för utbildare samt revidering av certifieringen har gjorts. Den 20 oktober arrangerades en nätverksträff för diplomutbildare i tobaksavvänjning, som är obligatorisk, med syfte att behålla hög kvalitet på utbildningarna. Nya utbildare inom tobaksavvänjning kan ansöka om certifiering via YMT kansliet.

TOBAKSFRIA VECKAN, VECKA 47

Årets tema från WHO för tobaksfria dagen den 31 maj var att "Commit to Quit" som var rubriken för veckans webinarie. Medverkan skedde från både politiker, forskare och myndigheter om vikten att ge stöd och skydda kommande generationer från tobaksberoende. Material har spridits med koppling till temat för vidareförmedlare.

SAMMANFATTNING

Årets arbete har fortsatt påverkats av covid-19-pandemin där mötesformer och spridning av information har utmanats. Samtidigt har nya insikter yppat sig för att nå en bredare publik. Webbinarierna är här för att stanna då de möjliggjort för fler att delta och minskar kostnader för deltagande. Samtidigt finns ett behov av personliga möten som också måste beaktas.

Föreningens flaggprojekt med erbjudande av tobaksavvänjning för Vårdförbundets medlemmar har också fått ändra tillvägagångssätt från behandling på internat till internet. Erbjudandet om digitalt stöd har inte lockat jämfört med stöd via tidigare arrangerade internat. Förbundet vill fortsatt erbjuda detta och vi hoppas få gehör för att arbeta för en tobaksfri hälso- och sjukvård med användning av föreningens medel för samfinansiering.

Glädjande är att arbetet för Tobacco Endgame - Rökfritt Sverige 2025 går framåt med fortsatt nedgång i dagligrökning. De sociala skillnaderna är dock en utmaning där vår profession är viktig i att erbjuda stöd och hjälp till de som vill sluta – vilket de flesta rökare önskar. Ett orosmoment är nya nikotinprodukter som lanseras av tobaksindustrin. Utan reglering i tobakslagen har marknadsföringen nått ungdomar, särskilt flickor som ökat sin snusning dramatiskt i senaste mätningen. Kampanjen #lagarforallabarnsframtid har ett viktigt budskap till alla vuxna, inte minst politiker för att förhindra att ett nikotinberoende grundläggs i unga år. Ett beroende som ökar risken för ingång till andra droger.

Samverkan med övriga yrkesföreningar mot tobak har under året varit intensiv liksom med Tobaksfaktas medlemsorganisationer. Det finns en energi som smittar och ger tillfredställelse vilket är en god grund för motivation i det ideella arbetet!

Till sist vill vi särskilt nämna kanslist Marianne Roos och kanslichef Lena Sjöberg på YmT-kansliet för både praktiskt och personligt stöd i arbetet. Tack!

Sjuksköterskor mot Tobaks styrelse under år 2021

Mona Wahlgren
Ordförande

Ann Post
Vice ordförande

Lena Lundh
Sekreterare

Susann Holm
Kassör

Yvonne Bergmark Bröske
Ledamot

Mona Ringbjer
Ledamot

Elisabeth Jacobsson
Ledamot

Sofia Shakibi
Ledamot